

# УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

The Provincial  
Library

## UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса:  
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,  
Winnipeg, Man., Canada.

Address:  
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,  
Winnipeg, Man., Canada.

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

РІК X.

4. 121 (1174).

СУБОТА, 13. ЖОВТНЯ 1928.

WINNIPEG, MAN.

SATURDAY, OCTOBER 13th, 1928. No. 121 (1174). VOL. X.

### СУТІЧКИ МІЖ СТРАЙКЕРАМИ ТА ЖАНДАРМАМИ В ПОЛЬЩІ.

В Лодзі арештовано 20 комуністів, провідників страйку текстильних робітників. — Польська консервативна преса домагається арештування й вислання комуністичних провідників та соймового посла Бігнера.

ВАРШАВА, 8-го жовтня. — Страйк 100,000 текстильних робітників, який розпочався в суботу в Лодзі, поширюється на інші округи та загрожує спаралювати майже всі галузі індустрії. Він вже досягнув Кракова, де робітники у величезних числах вийшли в суботу на страйк.

Сутічки з польськими жандармами мали місце в Лодзі і Кракові, де страйкерів під комуністичним проводом виявляють боевий настрій. Сутічка в Лодзі виникла тоді, коли поліція хотіла недопустити страйкерів до пикетування тих фабрик, що ще не прилучилися до страйку.

Поліція уживає всіх старань, щоб недопустити до масових зібрань і демонстрацій. Вона розігнала пикетові лінії в Лодзі і Кракові та арештувала ряд робітників. Уважають, що це є початком масових арештувань.

ВАРШАВА, 8. жовтня. — З поширенням страйку польських текстильних робітників консервативна преса домагається арештування й вислання комуністів та соймового посла Бігнера.

Всі текстильні робітники в Лодзі, які становлять 80 проц. польських текстильних робітників, є на страйку. В Лодзі поліція старалася розігнати величезну демонстрацію під проводом комуністів. Двадцять арештовано.

Сутічки між страйкерами а поліцією відбулися також в інших містах. Місцями страйкері заходять до фабрики й виганяють звідтам скебів. Після того власник примушений закрити фабрику. В сутічках поліція розправляється брутально зі страйкерами, але бувають випадки, що й дистанється поліції.

### ЗАВАЛИВСЯ НОВИЙ БУДИНОК І ВБИВ ДЕСЯТКИ РОБІТНИКІВ.

ПРАГА, Чехословаччина, 10. жовтня. — В центрі міста завалився вчора сім-поверховий каміний будинок, який був у процесі будівництва, й привалив собою більше як 100 робітників, більшість з котрих є убиті. Дві видобуто вже з руовищ 30 трупів.

З руовищ видобуто також живим головного інженера будови й негайно арештовано. Йому закладають, що він дав дикий матеріал, щоб приспішити будову. За це буде відповідати перед судом.

Двадцять-шість осіб, що були в будинку перед заваленням, все ще є загалублені. Завалено тяжко ранених осіб є в шпиталях.

Чотири поранені померли в шпиталі сьогодні. Державні урядники приписують завалення будинку тому фактові, що не було достаточного цементу і будова відбувалася наскоро і якбудь.

### УБИЛО РОБІТНИКА В СТАЛІВІ ФАБРИЦІ.

У фабриці Вестерн Стіл Продуктс у Ст. Боніфес, Ман., експлуатувала в четвер тенка й великий кусень сталі убив майже на місці робітника Вільяма Ларі, який оставив у Румунії жінку й двоє дітей. Заряд фабрики каже, що не може пояснити причини експлозії.

### АМЕРИКАНСЬКИЙ ІНЖІНЕР КУПЕР ПРО ДНІПРЕЛЬСТАН.

МОСКВА. — Американський консультант Дніпрельстану, інженер Купер, прочитав у Все-союзно-західній торговельній палаті доповідь про перспективи електрифікації С.Р.С.Р. На доповідь зібралось багато радянських господарників і фахівців. Серед американців, що були на доповіді, був віце-голова американської-російської торговельної палати Чарлс Смит, генеральний секретар американського товариства друзів С.Р.С.Р. Бренхен та інші.

Інженер Купер на початку своєї доповіді зазначив, що він учотверте відвідує С.Р.С.Р., де протягом останніх двох років він загалом пробув 8 місяців. Він радий констатувати чималий прогрес в економічному розвитку країни проти 1926 р.

Про Дніпрельстан Купер між іншим сказав: — Коли Дніпрельстан закінчат, то це буде одне з найкращих інженерних споруджень у світі. Радянський Союз тепер дуже потребує фахівців-прак-

тиків. Росіяни повинні переняти від американців їхній технічний досвід і навички, щоб надалі власними силами розвивати свої природні багатства. Але справжнє єднання між Америкою та Радянським Союзом може статися тільки після того, як Злучені Держави визнають С.Р.С.Р. Це єднання, на думку інж. Купера, станеться на багато швидше, ніж цього чекають в Радянським Союзі та Злучених Державах.

### АРЕШТ ЗА РОЗДАВАННЯ АНТИВОЄННИХ ВІДЗОВ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, Каліф., 8. жовтня. — Чотири члени Ліги Робітничої (Комуністичної) Модеді, що були недавно арештовані за роздавання антивоєнних летючок морякам тихоокеанської флотії, далі сидять у в'язниці і проти них не предлоджено ніяких обвинувачень.

Міжнародна Робітничка Об'єднана організація займалася справою й робить старання, щоб вивратися арештованих на поруки.

### РОБІТНИКИ САНТА ФЕ ПРОГОЛОСИЛИ ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК.

На страйк в аргентинським місті мають вийти всі юнії, включаючи міських робітників. — В Росаріо страйкують трамваєві робітники.

БУЕНОС АІРЕС, Аргентина, 7. жовтня. — Робітничі юнії в Санта Фе проголосили вчора генеральний страйк на 15. жовтня. Депеша з Санта Фе повідомляє, що на страйк вийдуть всі юнії, включаючи міських робітників, і в той спосіб вийдуться положення, подібне до того, що недавно інсувало в Росаріо, де генеральний страйк застановив всю працю в порті і перервав всю транспортцію та комунікацію.

Санта Фе є другим портом на ріці Парані, через яку ходять океанські кораблі з Атлантичного океану. Росаріо, другий найбільший порт в Аргентині, пологий зараз понижче Санта Фе.

РОСАРІО, Аргентина, 8. жовтня. — Всі старання трамваєвої компанії зломати місцевий страйк трамваєвих робітників не принесли ніякого результату. Урядники компанії отримали наказ від міського уряду, який під напором населення домагається негайного відновлення трамваєвого руху, бо в протинний випадку компанія буде платити 1,000 пезів кариденно.

Компанія заявила, що не може відновити трамваєвого руху через солідний страйк і ак-

тивність пикетуєуючих страйкерів. Подібні накази давав міський уряд трамваєвої компанії і попередньо, але вона ніколи не відновлювала трамваєвого руху. Уважають, що погроза грошевою карою дасть телерпретекст компанії ужити всіх можливих засобів, без огляду на закон і порядок, для здавлення страйку.

### АРГЕНТИНА ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВИЗНАТИ С.Р.С.Р.

БУЕНОС АІРЕС, 7. жовтня. — Аргентинський міністер закордонних справ заявив сьогодні, що уряд Аргентини відмовляється визнати Радянський Союз до того часу, поки радянський уряд не загарантує "респекту для інших держав" та не обіцяє здержатися від "пропаганди".

Таке становище аргентинського уряду викликало бурю протестів з боку робітничих організацій. Зате консервативна преса вихваляє міністра закордонних справ за його відмову визнати радянський уряд. Вона каже, що приєднання радянських дипломатів в Аргентині підбаврило би радикальних робітників і скріпило би рух за генеральним страйком в Аргентині.

### ВІСТІ З ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

#### "АМНЕСТІЯ".

Дня 22. серпня повернув з в'язниці після чотиритретьох неволи політичний в'язень Андрій Кіндія, один з 140 волюдарівського політичного процесу, а 25. серпня, при великому здвигу одностельчан його похоронили. Умер на схоті, котрих набрався у в'язниці, маючи всього 22 роки життя. Він мав ще до сиджувати кілька місяців, але польська влада, побачивши близьку смерть, мов на глум пустила до дому смертельно хорго.

#### ЛІКВІДАЦІЯ "ПРОСВІТ".

Дня 6 і 7. вересня представник староства робив ревізію в крем'янецькій "Просвіт". Є це знак, що прийшла черга на ліквідацію крем'янецьких "Просвіт". Впрочим в повіті крем'янецького староства просвітна праця вже тепер унеможливлена. Заборонено вистави, збірники, лекції, взагалі всяку роботу по читальням. Останніми часами староство не приймає до-

відом навіть зголошення загальних зборів. Отже роззавання "Просвіт" буде лише формальним завершенням до-теперішнього стану просвітньої праці в Крем'янеччині.

Рекурсе "Просвіт" у Рівному та Дубні проти їхнього роззавання ввесною міністерство внутрішніх справ полагало, як можна було сподіватися, відмовно, затверджуючи їхне роззавання.

#### РОЗВ'ЯЗУВАННЯ "ЛУГІВ".

Надходять відомости, що в цілім краю йде дальше роззавання "Лугів". В останніх часах роззавано 5 Лугів в рога-тинському повіті. Як причину роззавання подає станицлавівське воевідство те, що згадані товариства відбувають військові вправи. Староство в Надвірній загрозило Лугові в Делятині роззаванням, коли буде вживати мундурів і відзнак. А в деяких громадах Бережанщини ходять поліцейці по хатах Лугувиків і конфіскують лугів однустрію.

### ЯК КРАЛИ ПРИ БУДОВІ КАНАЛІВ.

НЮ ЙОРК, 5. жовтня. — Долодження, які веде Еморі Р. Букнер, спеціальний помічник генерального прокуратора в справі надужити при будові каналів, виказують страшні наджерштя. Виявлено, що померший Джам М. Філіппс виставляв рахунки на 35 проц. вищі на всі каналові роботи, які переводжено в останніх роках. В чотирох контрактах почислено за каналові роботи в Джаймеї \$2,500,000, себто 900,000 долларів більше, як наделалося. В самій Джаймеї заробив Філіппс дорогою ошучу \$6,000,000. А в часі від 1917 до 1927 року заробив він тою самою дорогою 10 мільонів долларів, себто по одному мільйонові долларів річно.

Прокуратор виказував, як ті суми ділено між ріжні підставлені фірми, які з каналовими роботами не мали нічого спільного, та як президент Коннолі і каналовий інженер Сілі виставляли проекти каналів в той спосіб, що всі роботи мусів пе-пелірати Філіппс.

Винахідник не подає секрету свого винаходу, але запевнює, що мова цього "чоловіка" не походить з фонографу або філіми. Головну ролю відіграє тут вживання радіової енергії.

АНГОРА, Туреччина, 10. жовтня. — Спізнені повідомлення кажуть, що в провінції Каледжі був сильний землетрус, який цілком знищив три села. Великі шкоди були також в інших місцевостях.

### ЕКСПРЕСОВІ РОБІТНИКИ ВИЙШЛИ НА СТРАЙК.

НЮ ЙОРК, 10. жовтня. — Між 12,000 а 15,000 робітників Американ Рейлвей Експрес Ко., членів брацтва залізничних та експресових клерків, вийшли минулої ночі на страйк. Робітники кажуть, що страйк був викликаний президентом юнії після того, як віцепрезидент компанії не хотів пристати на угоду, заключену після страйку в 1911 році, або визнати юнію.

### ЧЕСЬКА ПОЛІЦІЯ НАПАЛА НА СТРАЙКЕРІВ.

ПРАГА, 8. жовтня. — В Роздолі, недалеко Кладна, поліція напала на страйкуєуючих майнерів після їхнього мітінгу і брутально поведилася з ними в будинку і на вулиці. Двадцять робітників було поранених.

В Кладно відбулася величезна демонстрація страйкуєуючих майнерів. У демонстрації взяло участь 15,000 робітників. Поліція і військо відтіла демонстрацію від робітників, що окружали її, і все проминуло спокійно.

### ПОЛЬСЬКА КОНСТИТУЦІЯ БУДЕ ЗМІНЕНА.

ВАРШАВА, 6. жовтня. — Прем'єр Бартель заявив, що телерішшя польська конституція буде змінена. Пропонують змінити її так, щоб кабинет міністрів не був назначуваний соймовом і не відповідав перед ним. Відповідаючи перед президентом держави, кабинет міністрів мав би ставати перед соймовом лише два рази на рік: коли буде здавати річний звіт зі своєї діяльності і коли буде ухвалюватися річний бюджет держави.

Бартель каже, що найбільшою хобою теперішньої конституції є те, що кабинет міністрів призначається та контролюється більшістю сойму.

### ПОРТУГАЛІЯ РОЗБУДОВУЄ ВОЄННУ ФЛОТЮ.

ЛІСБОНА, 8. жовтня. — Португальський міністер маринарки заявив, що Португалія мусить як найкорше дістати гроші на будову нової воєнної і торговельної флотії. В першу чергу уряд планує будувати торпедовці, субмарини й гидроплярні.

### ПЕРША ПРОМОВА МЕХАНІЧНОГО ЧОЛОВІКА.

ЛОНДОН, 5. жовтня. — Мешканці Лондону мали нагоду чути першу промову механічного чоловіка, який проголошував відкриття вистави інженерних моделів. При тім цей "чоловік" сказав відповідну промову. Він сам встав з крісла, вийшов на катедру, а по скінченні промови ввічливо вклонився ї сів знову на своїм місці.

Кожного разу на запитання: "котра година?" — подавав точний час. Так само на приказ людського голосу він сідав й встав з крісла. Коли він говорив, то досить сказати голосно: "замовчи", щоб він замовк.

Винахідник не подає секрету свого винаходу, але запевнює, що мова цього "чоловіка" не походить з фонографу або філіми. Головну ролю відіграє тут вживання радіової енергії.

АНГОРА, Туреччина, 10. жовтня. — Спізнені повідомлення кажуть, що в провінції Каледжі був сильний землетрус, який цілком знищив три села. Великі шкоди були також в інших місцевостях.

### ВЕЛИКА ДЕМОНСТРАЦІЯ СТРАЙКЕРІВ У НЮ БЕДФОРД, МАС.

Страйкуєуючі робітники зов'язані боротьбу проти запро-даня страйку урядниками з А.Ф.П. — Поліція з чотирох міст розбиває демонстрацію страйкерів. — Багатьох робітників побито, а 27 арештовано.

НЮ БЕДФОРД, Мас., 8. жовтня. — Спроба відкрити сьогодні рано 56 текстильних фабрик, яку зроблено після запро-даня 28,000 страйкерів урядниками текстильної ради з Американської Федерації Праці, закінчилася невдачею. До праці повернуло менше як 3,000 робітників, а 28,000 страйкерів продовжують боротьбу під проводом боевої Юнії Текстильних Робітників.

На поклик страйкуєуючого комітету Юнії Текстильних Робітників, щоб 10,000 робітників вийшли нині рано на пикетові лінії, на пикетування фабрик вийшло більше як 16,000 страйкуєуючих текстильників помімо спровадження поліції з чотирох сусідніх міст.

Страйкері висловлювали своє найбільше обурення, коли поліція відвозила скебів до фаб-

рик. Поліція провокувала робітників в той спосіб, що місцями насильно затягала пикетчиків до фабрик. Робітники спішили тоді на оборону і в багатьох випадках їм удалось вирвати своїх товаришів з рук брутальної поліції.

Підчас пикетової демонстрації арештовано 27 страйкерів і запаковано до чекачок возів, щоб відвезти їх на поліційну стацію судити за "розрухи". Поліція, узброєна в клоби, на право-і ліво била страйкуєуючих робітників. Багатьох ушкоджено, а чотирі страйкерів були тяжко побиті.

Помімо мобілізації всієї поліції з чотирох міст, страйкері агресивно задемонстрували, що будуть надалі боротися проти власників фабрик, а також проти збанкрутованої юнії, що належить до Американської Федерації Праці.

### ПОЛІЦІЯ РОЗБИЛА ВИБОРЧЕ ВІЧЕ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ.

ВІЛІНГ, Вест Вірджінія, 8-го жовтня. — Поліція розбила виборче віче Робітничої Партії в Аріян Гол й арештувала Скату Нірінга, кандидата на губернатора стейту Ню Джерзі з рамені Робітничої Партії, та двох інших промовців.

На віче прибуло кількасот робітників. Як тільки голова віча Карено відкрив зібрання, до нього кинулися узброєні поліцейці і почали стігати з плитформ, а відтак арештували. Тоді саме почав промовляти Скат Нірінг, але два поліцейці брутально стягнули його на долину і почали шарапати та штовхати. Після того пробував готувити ще один товариш, але його також стягнули й арештовано.

Міжнародна Робітничка Об'єднана спілщина, що займається справою арештованих і веде рішучу боротьбу за свободу слова в Вілінг.

### АМЕРИКА БУДУЄ ДВА ВЕЛИЧЕЗНІ БАЛЬОНИ.

ВАШИНГТОН, 8. жовтня. — Міністер маринарки Вилбер підписав з президентом Гуд'їр Селелі Ко. контракти на будовання двох величезних бальонів, які ухвалив будувати конгрес. Бальони будуть коштувати 7 мільонів 825 тисяч долларів і будуть належати до воєнної флотії. Оба вони будуть "багато більші за бальон "Лос Енджелес", що був збудований в Німеччині.

### ПОХІД ПОЛЬСЬКОЇ ВЛАДИ НА УКРАЇНСЬКУ КООПЕРАЦІЮ.

По зліквідуванні української школиництва й по закритті "Просвіт" прийшла на Волинь черга на українську кооперацію. Ще в травні воевідська влада відмовила українській кооперативній дозволу на влаштування кооперативного свя-

та. З приходом на Волинь нового воеводи наступ на українську кооперацію відновився. Ведуть його "Земля волинська" та урядовий орган "Пшегльонд волинські" доюсами про антидержавний характер роботи українських кооперативів, які нібито починають набирати замість господарського — політичний характер. Причиною цього походу є те, що штучно насаджували польські кооперативи, для заманення туди українського населення, помімо того, що коштувало Польщу 6,000,000 кредитів, не принесли успіху, бо українське селянство ухилиється від урядових кооператив. 70 проц. всіх українських кооператив належить до Українського Ревізіонного Союзу, а лише 22

#### ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС.

Перед лавою присягнутих судів львівського трибуналу відбувалося 20. вересня розправа проти бывшего редактора "Світла" Івана Хаби. Акт обвинувачення закидав йому протидержавну діяльність. Хабу увільнено.

В інших державах відсиджують політичні діячі невинно слідчу тюрму, але жадна з них, з виїмком хіба Румунії, не зробила з цього цілої системи, як це водиться в Польщі. Польська влада, з одної сторони, замикає на неограничений час невинних в даний момент людей і паралізує їх роботу, з другої сторони, перетримавши їх роками в невинних обставинах слідчої тюрми, робить їх здоровля й умислювальне громадянську працю на майбутнє.